

فرید گنج شکر نے اخلاقیات نوں جیوں دی کنجی
قرار دتا اے۔ کھل کے بیان کرو۔

1 تعارف

بابا فرید گنج شکر پنجابی ادب دے بانی اے۔ مڈھلے ستاویں
سویں اوہناں نے اپنے شلوکاں راہیں پنجاب دی دھرتی
اے اک اللہ دا کلام لکھایا۔ اوہناں نے انساناں نوں
اپنی ذات دی کنجی دا درس دتا۔ تنہا ضرورت تیکر دی
نہ دیا۔ اخلاقیات نوں جیوں دی کنجی قرار دے کے
انہاں نے لوکاں نوں برداشت دے صبر، سکون دا سبق
دیا۔ اوہناں نے مطابق انسان نوں آخرت دی فکر کرنی چاہیدی
اے۔ اپنے رب دی مخلوق نال محبت کر کے اُس دا خاص
بند بننا چاہیدا۔

2- شلوکاں دے نگاری دی حیاتی اے تعارفی

2.1 بابا فرید گنج شکر - پنجابی ادب دے مڈھلے ستاویں

بابا فرید گنج شکر پنجابی ادب دے بانی اے۔ مڈھلے
ستیاویں اوہناں دا اصل ناں مسعود دے فرید الدین گنج
سوی۔ انہاں نے پنجاب دی دھرتی اے اک اللہ دا پیغام
لکھایا۔ اوہ ملتان دے شہرے اک بند کوٹھے والے درجے جے
اوہناں دے والداناں جمال الدین سی۔

2.2 - بابا فریدی مذہبی تعلیم

بابا فرید نے مذہبی تعلیم والدہ قسم بی بی گوگون
حاصل کی۔ غیر ملتان دی مسیت دے اے عالم منہاج الدین
ترمذی دے لڑکے دی تعلیم حاصل کی تے قرآن حفظ کیا۔

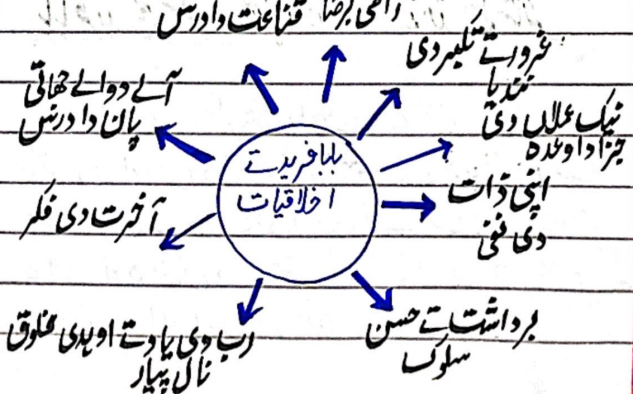
2.3 - گنج شکر دی مرشد نال ملاقات

حضرت خواجہ مختار دی بیعت اے کہ ہونیا اے آرام
دے سلمہ جیشیاں وچ شامل ہوئے۔

2.4 - بابا فریدی شاعری دے اوراق

بابا فریدی شاعری دی نیاد قرآن، حدیث، فقہ تے
سنت رسول سی۔ اوہناں نیں شاعری دے ایسے لوکاں نوں اسلام
دی تعلیم دتی تے اعلیٰ اخلاقیات نوں واقعہ کرایا۔

3 - بابا فرید گنج شکر مطابق اخلاقیات - انسانی جموں دی کئی

3.1۔ غیر ورثے تکلیف دی زندگی - اخلاقیات واسیحوں و ذاصول

اخلاقیات واسیحوں و ذاصول اسیرانہ و ذاصول اسیرانہ
اسی الزام فرور۔ تکلیف ذوں ختم کرے۔ بابا فرید دی شاعری
درج فرور و تکلیف دی زندگی اسیرانہ یعنی اسیرانہ۔

فرید ا خاک نہ زندگی، خاک کو جید نہ کوئے
بیونذیاں میراں تے، مویاں ابر سوجے

3.2۔ برداشت تے حسن سلوک - ہمتیں اخلاقیات دی نشانی

اب سوزا قرآن و ج فرمانا اسیرانہ۔

”غصے فوں بی جان والے تے لوکاں فوں معاف کرن
والے تے احسان کرن والے لوک اللہ فوں ابر پسند
میں۔“

(سورۃ آل عمران: 134)

بابا فرید نے سلوک دا بدلہ لین دی بجائے برداشت تے
حسن سلوک دا درس دیندے میں کیوں جے ہر تاوا جواب
دین نال انسان عقلمند نہیں سلوک بنو خوف اللہ اسیرانہ۔

سے فریدا جو تیس مارن ملکیاں، تنہاں نہ ماریں کھن
آپے گھر جائیئے، پیر تنہاں دے چیم

3.3 - اپنی ذات دی نئی - اخلاقیات دی پہلی پوزٹی

انسان جیوں تک اپنی ذات دی نئی نہ رہے اوہ
اپنے آس جو فیر لوکاں نوں کھنہیں سمجھا کیوں جے اوہ
خود روج ڈو بیارنڈالا - یا نا فرید باغل مہنی سون
دے باوجود اپنے آپ نوں پھیرن کھاں دی دوجیوں سناہ
آکھ کے اپنی ذات دی نئی ایسراں لہ رہنہ

سے فریدا کالے مینڈ کٹھ، کالا مینڈ اچھس
گناہیں بھرا پھراں، ٹوک کین درد لیش

3.4 - آلے دوالے جھاتی - دوجیاں دے دکھاں دا اندازہ

یا نا فریدے شلوکاں وچ کاماب جیانی نزارن دا
قلم ملدا - اوہناں دا لینا لہ لہ انسان جیوں تک
اپنی ذات دوجیوں بار نکلے، آلے دوالے جھاتی نریا
اوتیوں دوجیاں دے دکھاں، ہستیاں دا اندازہ نہیں سو
سدا اے اوہ اوہناں دی مدد نہیں لہ سدا

سے فریدا میں جانیاد کھ بھوکوں، دکھ سمجھا ایہ جگ
آپے چڑھ کے دیکھیا، تاں کھ کھ ایہا آگ

3.5 - قناعت پسندی - سماجی برائیاں دی موت

بابا فرید نے معاشرتی برائیاں دامسب معاشرے ورج
قناعت، حوصلہ، صبر نہ ہونا دسیا ہے۔ ج معاشرے
وج قناعت ہوتے حسد، لالچ و رگیاں بیماریاں آپ
مرجانیاں نیں۔ بابا فرید فرماندے نیں۔

سے رکھی سکھی گھاءے، ہفتہ ایانی
فریدا ویکھ پرانی جو پڑی، تہ تر سائش جی

3.6 - آخرت دی فکر - حسن سلوک دی کئی

مسلمان ہون دے نا ط سزا الیہ ایمان اے کہ الیہ
دنیا فانی اے۔ سو جس اک دن ختم ہو جانالے تہ غیر
ایس دنیا تہ ظلم، غم، حسد کرن دا کوئی فائدہ نیں۔
جناوی ویلا ایس دھرتی اے الیہ وے حسن سلوک نال
گزارنا چاہیدا اے تہ آخرت دی فکر کرن چاہیدا اے۔
بابا فرید آخرت دی فکر ایساں کردے نیں۔

سے ویکھ فریدا جو تھا تیری دا زنی ہوئی بھور
اگاں تیرے آگیا تہ پچھاں دن گیا دور

3.7 - رب دی یاد تہ اوہدی مخلوق نال پیار

اللہ تعالیٰ دی ذات پر فکر موجود اے۔ ایس کائنات
وج جوگہا، اوہ اُس ذات دا عکس اے۔ جیویں بلبل، بیل،

کیراں، موچاں، ڈا اصل سمندرا ات ایسی طرح ساریاں
 مخلوقاں تے وجود رکھن والیاں شیواں اللہ تعالیٰ دیاں
 صفتاں دے دکھو دکھ روپ نیں۔ ایس لئی انسان نوں چاہیدا
 کہ اوہ اللہ تعالیٰ دیاں مخلوقاں نال محبت کرے۔ بابا
 فرید دا واحد الوجود ناغائزہ شلوں اخلاقیات داوی
 بہترین نمونہ۔

۳۸ فرید اخلاقی خلق میں، خلق دے رب مانہ
 مہذا کس نوں کھنڈے، جاں ایس بن توئی ناہے

38. نیکیاں دیاں نیکیاں جیواں۔ اچھے اخلاق ایہناں دیاں
وہ

دنیا درج کیتے گئے نیکیاں دیاں جیواں توں بعد مل
 گی ایس لئی انسان اگر دنیا درج اللہ دی مخلوق نال چلی
 طرح بیسے گئے ایسوں ایس دی جزا آگے جا کے
 ضرور ملے گی شلوں راہیں بابا فرید دسد، ش

۳۹ دیکھو بندہ چلیا، پوچھنہ جنیاں دے کھفر
 فرید اعلیٰ جو کیتے دنی درج، درگاہ آئے کم

3.9 پراگھی رضا - حسد، بعض تے کینے دا خاتمہ

انسان جی اللہ دی رضا درج راہی سوچاوی، اوہ رب

حسن حال و چر کھ اُس تے شکر کرسے معاشرے
وچوں بغض جسد کینہہ فتم سو جاوے۔ سچے آب دوج
نال اچھے اخلاق نال پیش آون بابا فرید فرمانے سن۔

آب ستواں میں میں ملیں، میں ملیاں شکر ہووے
فرید آجے توں میرا ہووے رسی، سچے جگ تیرا ہووے

4. آخر لائے

بابا فرید گنج شکر نہ صرف صوفی تے ولی سن ملکہ
اُن وڈے شاعر تے مبلغ سن، ادبیاں سن اپنی سماجی
ک ذریعہ اخلاقیات دا پیغام دتا مختلف شکلوں
وچ ادبیاں انساناں نوں اپنی ذات دی نئی، ضرورت
تکیر دی تریا، قناعت دادرسی تے حسن سلوک دا
درس دتا۔ بقول ڈاکٹر حفتران سید :-

”بابا فرید نے اخلاقیات نوں ستواں تے کردار
نوں بناون دی کوشش کیتی اے۔ انہاں دا
ایہہ طریقہ پر مومن تے کافر دے دل نوں موہ
کیندا اے“